

A GYŰLÖLET NYELVÉN

PÁRATLAN OLDAL - LXV. évfolyam, 23. szám, 2021. június 11.

„Gyűlöletalapú társadalomban élünk” – mondta nemrég egy interjúban a nagyszerű szociológus, a kilencvenéves Ferge Zsuzsa. Ennek jeleit mindannyian tapasztaljuk a média nyelvének eddig elképzelhetetlen szintű eldurvulásában. A nyilvános rágalmazás, a kocsmai szóhasználat nemcsak a nethálózatok kiváltsága, a közpénzekből fenntartott televíziós műsorok is toboroznak így nézőket. Öblös nevetések kísérik ezek beszélgetőműsoraiban az ellenzéki politikusokat, a hatalomgyakorlókat bíráló értelmiségieket lebüdösprolizó, lehülyéző, lebuzizó beszélásokat.

A gyűlöletbeszéd egyik jellemzője az embereket szubhumán lényként megbélyegző metaforahasználat. A hitleri nemzetiszocialista sajtó annak idején rendszeresen undorító, járványterjesztő állatként utalt a zsidókra, a cigányokra, a rendszerkritikus emberekre. Hitler parazita fajnak, a kulturális élet férgeinek nevezi a zsidókat, akik „rosszabbak, mint a dögvész volt egykor”.

A másik huszadik századi diktatúra, a szovjethatalom propagandája is élt hasonló metaforákkal. Az eredetileg kártevő bogarat vagy annak a lárváját jelentő *vreditel'* szót a Pravda cikkeiben a politikai ellenfelek megnevezésére használták, 1928-tól pedig hivatalos jogi terminussá is vált.

A *Magyar Nemzet* 2020 áprilisában jelentetett meg egy írást Zumner Fülöp álnév alatt, címe ez volt: *A Szabó Tímea nevű organizmus tudományos jellemzése*. Ebben az ellenzéki politikust „biológiai fegyvernek” nevezte, amelyet egy „illegális laborban állítottak elő egy kullancs és Lendvai Ildikó DNS-éből”. A lény – így a szerző – aztán „bekúszott” a parlamentbe, „amikor pedig eljött a rajzás időszaka, szót kért és szerteszét fröcskölte a baktériumait egy nagyon is létező háttérhatalom biológiai fegyvereként”.

A cikk szerzője egyébként nem egy névtelen zugfirkász volt, hanem Szikszai Péter, a kormánypárti médiaholding, a *Magyar Nemzet*et is kiadó Mediaworks Hírcentrumának igazgatója.

Ez a gusztustalan történet eddig akár szokványosnak is mondható, az utójátéka viszont egyáltalán nem az. Szabó Tímea pert indított a lap ellen, és meg is nyerte jogerősen. A bíróság ezúttal nem hivatkozott arra, hogy a közszereplőnek sok mindent el kell tűrnie. Az ítéletábla kimondta: a cikk írója „olyan nyelvi eszköztárhoz nyúlt, amely egy, a világtörténelemben elítélt ideológia eszköztára volt. Efféle verbális támadás egy sajtóorgánumban nem egyeztethető össze az emberi méltóság tiszteletével” (www.media1.hu).

Ferge az idézett interjúban a gyűlöletpolitika egyetlen igazi ellenszerének a magabiztos állampolgárok hazafiságát nevezte. De addig is, amíg ez elterjed a társadalomban, jó tudni, hogy a magyar bíróság szankcionálja a karaktergyilkos megszólalásokat, a hatalomközeli sajtó nyilvános gyűlöletkeltését. Tisztességes ember nem mond, nem ír le, sőt nem is gondol ilyeneket. A többieknek meg tilos.